

Styrets medlemmer

Vår saksbehandler/tlf.
Lise Rydje / 92834159

Vår ref.
22/9875
Deres ref.

Oslo,
21.11.2022

Styremøte 12/22, 25. november - Innkalling

Vi viser til kontakt og innkaller med dette styrets medlemmer til styremøte 12/22.
Møtestart fredag 25. november kl 10:00 via TEAMS.

Vedlagt oversendes saksdokumenter.

Vedr praktiske spørsmål, ta kontakt med Lise Rydje, mobil 92834159 / epost: lr@rcn.no

Vel møtt til møte!

Med vennlig hilsen
Norges forskningsråd

Mari Sundli Tveit
Adm. direktør

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevet signatur

Norges forskningsråds styre

Dato

Fredag 25. november 2022
KI 10:00 – 11:30

Sted

TEAMS

Sak S 99/22	Godkjenning av sakslisten
Sak S 100/22	Referat fra styremøter <ul style="list-style-type: none">- Godkjent referat fra styremøte 11/22, 14.10 – <i>vedlegg</i>- Utkast til referat fra styremøte xo/22, 11.11 – <i>inntill godkjent er dette unntatt offentlighet</i>
Sak S 101/22	Spørsmål om habilitet
Sak S 102/22	Orienteringer
Sak S 103/22	Behandling av Grønn plattform-søknader – delegasjon – <i>vedlegg</i>
Sak S 104/22	Eventuelt
Sak S 105/22	Vedtaksprotokoll godkjennes

Norges forskningsråds styre

Dato Fredag 14. oktober 2022, kl. 13 – 16

Sted Teams

Til stede:

Kristin Halvorsen - leder
Robert Rastad - nestleder
Linda Nøstbakken
Britt Elin Steinveg
Gunnar Hovland
Eirin Isaksen Winsnes, ansattes representant
Marte Qvenild, ansattes representant

Forfall:

Til stede fra Forskningsrådet:

Mari Sundli Tveit, administrerende direktør
Anne Kjersti Fahlvik, konstituert områdedirektør Innovasjon i næringsliv og offentlig sektor
Tove Karin Stølen, områdedirektør Virksomhetsutvikling og drift
Jesper Simonsen, konstituert områdedirektør Investering, rådgivning og dialog
Kristin Danielsen, konstituert områdedirektør Forskningssystemet og internasjonalisering
Stig Slipersæter, avdelingsdirektør Strategi, rådgivning og samfunnsdialog
Christian Haug-Moberg, spesialrådgiver samfunnsdialog
Lise Rydje, seniorkonsulent
Tobias Ellingsen, spesialrådgiver/referent

Sak S 88: spesialrådgiver Kristen Ulstein

Sak S 89: spesialrådgiver Kristen Ulstein, direktør Bjørn Skavlan

Sak S 90: avdelingsdirektør Sander John Tufte, spesialrådgiver Philip Lorentzen

Sak S 91: avdelingsdirektør Johan Skivik Aubell, spesialrådgiver Kristen Ulstein

Sak S 92: spesialrådgiver Yngvill R. Tømmerberg

Sak S 84/22 Godkjenning av saklisten

Vedtak: *Saklisten godkjennes.*

Sak S 85/22 Godkjent referat fra styremøte 10/22, 12.09

Vedtak: *Referatet godkjennes.*

Sak S 86/22 Spørsmål om habilitet

Vedtak: *Ingen inhabilitet i dette møtet.*

Sak S 87/22 Skriftlige orienteringer

Skriftlige orienteringer:

- Virksomhetsrapportering 2. tertial
- Styreledersak 3/22 Unntak fra vedtak om utsatt oppstart for unge forskere
- Oppfølging av KPMG-rapporten
- SkatteFUNN – tilsøkningen forsetter å falle
- Stor interesse for årets Grønn plattform-utlysning
- Forsinkelse av planlagt styrebehandling av Plan for rekruttering til forskning og tidlig karriere
- Nytt veikart for forskningsinfrastruktur
- Nå er det fire Forskningscentre for kliniske behandling (FKB)
- Ni nye sentre for fremragende forskning ble offentliggjort 23.september

Muntlige orienteringer:

- Administrerende direktør orienterte om bevilgninger til FoU i regjeringens forslag til statsbudsjett. For Forskningsrådet er det foreslått et samlet FoU-budsjett i 2023 på 10,8 mrd. kr. som er en videreføring av samme nominelle nivå som for 2022. I statsbudsjettet for 2023 foreslår regjeringen å gi Forskningsrådet nødvendig tid og fleksibilitet til å håndtere avsetninger slik at det ikke er nødvendig med ytterligere tiltak nå.
- Administrerende direktør orienterte om medieomtalen av Forskningsrådet den siste tiden. Det er særlig saker knyttet til statsbudsjettet som har vært i mediebildet.

Vedtak: *Tatt til orientering.*

Sak S 88/22 Orientering om revidert Langtidsplan for forskning og høyere utdanning 2023-2032

Saken er unntatt offentlighet og refereres ikke.

Vedtak: *Saken tas til orientering.*

Sak S 89/22 Budsjettforslag 2024 – satsinger og rammer

Administrerende direktør innledet med å gå gjennom Forskningsrådets arbeid med det årlige budsjettforslaget og hva det inneholder. I forslaget fremmes det, innenfor en realistisk budsjetttramme, ni prioriterte forslag til satsinger som skal bidra til oppfølging av langtidsplanen. Det fremmes også tilleggsforslag overfor hvert enkelt departement for forskningsmessig oppfølging av deres sektoransvar.

Styret stilte oppklarende spørsmål til utformingen av budsjettforslaget og diskuterte forslagens oppfølging av den nye langtidsplanen. Styret støttet forslaget til satsingsforslag, at det fremmes en mer begrenset vekstramme enn tidligere år, og at det lages egne tilleggsforslag utenfor vekstrammen. Styret mente at satsingsforslaget om Unge talenter var særlig viktig.

Styret ønsket at det innarbeides en kort innledning til budsjettforslaget som knytter det til Forskningsrådets økonomiske situasjon og det siste årets arbeid med avsetningene. Det foreslås svært begrensede omprioriteringer i forslaget på denne bakgrunnen.

Vedtak: *Styret slutter seg til forslagene ovenfor som legges til grunn for den endelige utformingen av Budsjettforslag 2024.*

Sak S 90/22 Virksomhetsbudsjett 2023

Administrerende direktør innledet om med å vise til at i forslag til statsbudsjett for 2023 foreslår regjeringen et kutt på 62,8 mill. kroner i virksomhetsbevilgningen til Forskningsrådet. Forskningsrådet har over flere år redusert virksomhetsbudsjettet og siden 2019 har det vært en realnedgang på 164 mill. kroner. Et videre kutt i 2023 medfører behov for en omstilling med styrt nedbemanning, i tillegg til kutt i andre driftskostnader. Forskningsrådet har satt i gang et arbeid med å identifisere, detaljere og prioritere mulige effektivisering- og innsparingstiltak. Tiltakene det legges opp til å iverksette vil i stor grad endre på hvordan vi produserer våre tjenester og prioriterer mellom disse.

Styret stilte oppklarende spørsmål til saken og diskuterte ulike sider ved virksomhetsbudsjettet. Blant annet at det er viktig å opprettholde en balanse mellom personalkostnader og andre kostnader, for å kunne opprettholde et handlingsrom for utvikling. Det er viktig å se på ressursbruken i forvaltningen av FoU-midlene og effektivisere søknadsprosessene. Ansattrepresentantene påpekte hvor krevende situasjonen er, både når det gjelder utrygghet for den enkelte og risiko for organisasjonen (knyttet til tap av kompetanse, at oppmerksomhet dreies fra samfunnsoppdrag til organisatoriske forhold og utilsiktede negative konsekvenser av raske beslutninger om effektiviseringstiltak).

Styret støtter at administrasjonen begynner arbeidet med å forberede omstilling med styrt nedbemanning. Det er viktig å komme raskt i gang og ha en god og transparent omstillingsprosess. Samtidig er det viktig at prosessen ikke trekker ut i tid for å begrense usikkerheten i organisasjonen. Styret har tillit til den planlagte prosessen og ønsker å være en sparringspartner for ledelsen i omstillingen. Styret påpekte at det er viktig å bygge en fremtidstro i organisasjonen og ha fokus på samfunnsoppdraget til Forskningsrådet.

Vedtak: *Styret ber administrasjonen om å begynne arbeidet med å forberede omstilling med styrt nedbemanning.*

Sak S 91/22 Ny budsjettmodell for Forskningsrådet

Saken er unntatt offentlighet og refereres ikke.

Vedtak: *Styret støtter perspektiver og prinsipper som ligger i saken og ber administrasjonen utarbeide et nytt utkast i tråd med diskusjonen i Styret.*

Sak S 92/22 Samlet godkjenning av porteføljeplaner

Administrerende direktør introduserte saken med å orientere om arbeidet med porteføljeplanene og hvorfor de legges frem for styret nå.

Styret diskuterte kort porteføljeplanene. Styret godkjente planene og slo fast at med ny Langtidsplan for forskning og høyere utdanning og oppnevning av nye porteføljestyrer med eventuelle justeringer av grensene mellom disse, gjør det nødvendig å justere planene i løpet av det kommende året.

Vedtak: *Porteføljeplanene for de 12 porteføljene: Demokrati, styring og fornyelse, Global utvikling og internasjonale relasjoner, Energi, transport og lavutslipp, Hav, Helse, Klima og polar, Landbasert mat, miljø og bioressurser, Muliggjørende teknologier, Petroleum, Utdanning og kompetanse, Velferd, kultur og samfunn, Samisk godkjennes som grunnlag for porteføljenes investeringsplaner.*

Sak S 93/22 Eventuelt

1. Orientering om status IT-sikkerhet

Den skriftlige orienteringen som ble lagt frem tas til orientering. Styret ber om en grundigere presentasjon av status for Forskningsrådets arbeid med IT-sikkerhet på et senere møte.

Vedtak: *Styret tar saken til orientering og ber om en gjennomgang av IT-sikkerhet på et senere styremøte.*

Sak S 94/22 Vedtaksprotokoll godkjennes

Vedtak: *Styret godkjenner vedtaksprotokollen.*

Sak S 95/22 Oppsummering

Sak S 102/22 Skriftlige orienteringer fra administrasjonen

Til Styret
Fra Administrerende direktør

***Effekter etter tilbud om forskyvning til pågående prosjekter**

Det vises til Styrets vedtak (Sak S 50/22) om å tilby forskyvning/forlengelse til pågående prosjekter for å lette likviditetssituasjonen de nærmeste årene: *Styret ber administrasjonen: - Gå i dialog med institusjonene for å kontraktsfeste forskyvninger i eksisterende prosjektportefølje med finansiering fra poster med negative avsetninger i inneværende eller kommende år.*

I slutten av juni gikk det ut skriftlig tilbud til 2350 av totalt 6063 pågående prosjekter. Tilbudet omfattet ikke grunnbevilgninger, forskningsprosjekter og samarbeidsprosjekter i slutfasen (sluttår 2022), stipendiatorordningene eller internasjonale samarbeidsprosjekter. På nettolista ble det kun gitt tilbud til prosjekter med finansiering fra budsjettformål med negative avsetninger. Tilbudet gikk også ut til prosjekter finansiert under senterordningene og innovasjonsprosjekt i offentlig sektor. I tillegg ble det åpnet egne dialoger med infrastrukturprosjektene. Det gikk ut tilbud til alle 684 pågående innovasjonsprosjekter i næringslivet.

Det er for tidlig å si hva den samlede effekten på overføringene blir.

Innledende presisering. Tabellene i saken viser den isolerte effekten for de aktuelle prosjektene, men det presiseres her at vi på nåværende tidspunkt ikke kan si noe om hvorvidt disse prosjektendringene/forskyvningene uansett ville kommet inn som ordinære prosjektendringsmeldinger i løpet av året.

Vi ser vanligvis at hoveddelen av endringer i framdriftsrapporter kommer inn i årets siste kvartal, og at dette har medført rundt 1 til 1,5 mrd. kroner i inndragninger/forskyvninger mot slutten av året. Det er derfor en mulighet for at prosjektene som har fått innvilget forskyvninger som følge av tilbudet uansett ville meldt inn tilsvarende prosjektendringer som del av de ordinære prosjektendringsmeldingene mot slutten av året.

Dette medfører at vi per dags dato ikke kan avgjøre om tiltaket har hatt en effekt på likviditeten for året, eller om det bare har medført at en andel av prosjektendringene har blitt meldt inn på et tidligere tidspunkt enn normalt. Etter årsavslutningen vil vi kunne se om prosjektendringene/-inndragningene for året er større enn normalt. Foreløpig gir en sammenligning med tidligere års justeringer for de samme prosjektene en indikasjon på at forskyvningene er større enn normalt.

Effekt av tilbud om frivillig forskyvning (ekskl. infrastrukturprosjektene). Det ble tydelig kommunisert at tilbudet var frivillig. Prosjektene fikk en frist til 15. september til å for å sende inn prosjektendringsmelding og alle endringsmeldingene var ferdig behandlet innen 15. oktober. Det kom inn totalt 750 prosjektendringsmeldinger som følge av tilbudet hvorav 330 (14% av alle som fikk tilbud) fikk innvilget forskyvninger. Tabellen under viser budsjettendringer fra juni til november for de 330 prosjektene som fikk innvilget forskyvning som følge av brevet som ble sendt ut.

Tabell 1: Viser budsjettendringer for prosjektene som har fått innvilget forskyvning som følge av tilbudet som ble sendt ut i juni. Tall i mill. kr.

Totalt 330 prosjekter	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Disponibelt budsjett før prosjektendring	955	841	508	146	12	4	2	2	0
Disponibelt budsjett etter prosjektendring	659	728	633	328	100	15	6	3	1
Estimert effekt av tiltak	-296	-113	125	181	88	11	3	0	1

For de 330 prosjektene som fikk innvilget forskyvning er det disponible budsjettet i 2022 forskjøvet med ca. 31% (296 mill. kroner) til senere år.

Effekt på nye infrastrukturprosjekter (egen dialog). Det ble åpnet egne dialoger med infrastrukturprosjektene, både for løpende prosjekter og for nye prosjekter fra 2020-utlysningen som fortsatt var i kontraktsforhandling. De løpende prosjektene i INFRA-porteføljen mottok også Forskningsrådets felles brev til institusjonene med oppfordring om forskyvning, men er ikke inkludert i tabellen over. Totalt ble det registrert 8 prosjektendringer som direkte kan knyttes til oppfordringen om forskyvning for løpende infrastrukturprosjekter. For nye prosjekter som var i kontraktsforhandling ble det registrert 22 prosjektendringer. Prosjektene i kontraktsforhandling hadde ikke fått kontrakt på tidspunktet for dialog og de frivillige forskyvningene ble innarbeidet i budsjettene som en del av revidering av søknadene.

Tabell 2: Viser effekt på prosjektplaner for løpende infrastrukturprosjekter. Tall i mill. kr.

Totalt 8 prosjekter	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Opprinnelige finansieringsplaner	354	18	10	3	0	0	0
Finansieringsplaner etter forskyvninger	129	87	167	3	0	0	0
Effekt av tiltak	-225	69	156	0	0	0	0

De opprinnelige finansieringsplanene for 2022 for løpende infrastrukturprosjekter har blitt forskjøvet med ca. 64% (225 mill. kroner) til senere år. Det er her ett stort prosjekt tilhørende Sigma2 som står for 157 mill. kroner av de totale forskyvningene fra 2022 og til senere år.

Tabell 3: Viser effekt på prosjektplaner for nye prosjekter fra 2020-utlysningen som fortsatt var i kontraktsforhandling. Tall i mill. kr.

Totalt 22 prosjekter	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Opprinnelige finansieringsplaner	220	501	328	214	96	35	0
Finansieringsplaner etter forskyvninger	164	366	364	302	141	58	4
Effekt av tiltak	-56	-134	35	88	45	24	4

De opprinnelige finansieringsplanene for 2022 for nye prosjekter under kontraktsforhandling har blitt forskjøvet med ca. 25% (56 mill. kroner) til senere år.

Det må her presiseres her at det er vanskelig å skille ut hvor stor andel som eventuelt ville ha forskjøvet seg gitt den lange revideringsprosessen for de nye prosjektene som var under kontraktsforhandling.

Total effekt av tilbudet (inkl. infrastrukturprosjektene)

Tabell 4: Total effekt av tiltak (inkl. infrastrukturprosjektene) Tall i mill. kr.

Totalt 360 prosjekter	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028-2030
Finansierungsplaner før forskyvninger	1 529	1 360	847	363	107	39	5
Finansierungsplaner etter forskyvninger	952	1 181	1 163	632	240	74	13
Estimert effekt av tiltak	-577	-179	317	269	133	35	8

Finansierungsplanene for 2022 før forskyvninger for de aktuelle prosjektene har blitt forskjøvet med ca. 38% (577 mill. kroner) til senere år. Av de 577 mill. kronene som har blitt forskjøvet fra 2022 er i underkant av 50% relatert til infrastrukturprosjektene og ca. 10% relatert til prosjekter under åpen forskerarena.

Isolert sett bidrar prosjektendringene til en økning i avsetningene på 577 mill. kroner ut 2022, 756 mill. kroner ut 2023, 439 mill. kroner ut 2024, osv. Men det er for tidlig å si hvor mye av dette er reell likviditetsforbedring, og hvor mye som ville bli meldt inn ved årets slutt uansett.

Presisering av Forskningsrådets habilitetsregler

Administrasjonen har gjennomgått habilitetsreglene og hvordan disse har blitt praktisert i behandling av søknader i styre og bevilgende utvalg, særlig i forbindelse med såkalte en bloc vedtak.

Det er ikke gjort endringer i habilitetsreglene, men administrasjonen har gjort presiseringer for håndtering av habilitet for bevilgningssaker og forberedelse til bevilgningssaker. Det er lagt inn et punkt om å avklare eventuell inhabilitet i prosessene for vedtakssaker i søknadsbehandlingen i vårt kvalitetssystem.

Malen for innstillinger av vedtak til porteføljestyrene er tydeliggjort, særlig med hensyn på hva som ligger i et en bloc vedtak. Videre er følgende tekst lagt inn i veiledningen i vår Instruks – Bestemmelser om habilitet:

Når det på forhånd - før søknadene er kjent for det besluttende organ - er fattet vedtak om hvilken karaktergrense og/eller hvilke kriterier det er satt for støtteverdige prosjekter, kan søknader som ikke når opp til denne karaktergrensen og/eller tilfredsstillende disse kriteriene(e), avslås samlet («en bloc avslag») og med alle medlemmer til stede. For alle andre vedtak om avslag, betinget tildeling eller plassering på reserveliste må vedtakene fattes av et habilt styre. Styremedlemmene kan ikke være til stede i behandling av søknader de er inhabile for, selv om disse behandles som en del av en pakke (vedtas samlet).

Forskningsrådet på COP27

Forskningsrådet deltok på COP27, formålet med turen var flerdelt: dels å informere og diskutere Forskningsrådets arbeid for forskning og utvikling med relevans for klima- og naturkrisen, dels lære av andre aktører og ikke minst knytte kontakter for senere samarbeid.

Forskningsrådet innledet og deltok i panelsamtaler på flere arrangementer. Ett av arrangementene stod Forskningsrådet for i samarbeid med UNESCO (Intergovernmental Oceanographic Commission) – med tittelen: *Ocean Knowledge for Climate Resilience*. Klima- og miljøminister Espen Barth Eide innledet om havets betydning for klimaet. Adm dir. Mari Sundli Tveit understreket i sitt innlegg av vi må utvikle en mer holistisk forståelse av havet og rollen havet spiller i klimasystemet. Hun trakk fram Arven etter Nansen som et eksempel på et prosjekt som frambringer tverrfaglig, vitenskapelig kunnskap som er nødvendig for helhetlig og bærekraftig forvaltning av marine økosystemer.

I tillegg til innlegg og panelsamtaler hadde Forskningsrådet møter med mange ulike aktører om mulig framtidig forskningssamarbeid.

Statsråder møter Forskningsrådet

Olje- og energiminister Terje Aasland besøkte Forskningsrådet 4. november. Olje- og energidepartementet (OED) kanaliserte det aller meste av sine forskningsbevilgninger gjennom Forskningsrådet. Størstedelen av Forskningsrådets energisatsing og nesten hele petroleumssatsingen finansieres av OED. Statsråden fikk en gjennomgang av virksomheten og av samarbeidet mellom Forskningsrådet og departementet. Statsråden understreket i møtet at Forskningsrådet er viktig for OED, både som rådgiver i forsknings spørsmål og som forvalter av OEDs forskningsmidler.

Landbruks og matminister Sandra Borch møtte Forskningsrådet 21. oktober i et kontaktmøte i Landbruks- og matdepartementet (LMD). Diskusjonen omhandlet merverdien av Forskningsrådet bl. a. gjennom Forskningsrådets sektorovergrepene ofte på tvers av flere departementer f.eks. fôr, lavutslipp, klima, miljø, helse. I dette arbeidet blir Forskningsrådet viktig bl.a for å legge til rette for gode koblinger i forsknings- og innovasjonssystemet, herunder mot internasjonale aktiviteter. Samfunnsoppdraget på fôr ble spesielt løftet frem og Forskningsrådet understreket sin gode posisjon både til å ta del i, men også bidra i å forme dette oppdraget. Betydningen av næring og næringsutvikling ble understreket av statsråden, inkludert skogen og de muligheter som ligger der. Departementet omtalte ny langtidspan for forskning og høyere utdanning (LTP) og perspektiver på mat, bioøkonomi og landbruk i bredden av LTP, tematikk som er viktig for LMD.

Sak S 103/22: Behandling av Grønn plattform-søknader - delegasjon

Til Styret
Fra Administrerende direktør

Ansvarlig direktør Anne Kjersti Fahlvik

Bakgrunn

Grønn plattform ([Grønn plattform nettside](#)) er et felles investeringsoppdrag til Siva, Innovasjon Norge og Forskningsrådet fra Nærings- og fiskeridepartementet (NFD). Styret er tidligere orientert om tiltaket og om 2022-utlysningen på nær 750 mill. kroner. Grønn plattform ble også utlyst og tildelt i 2021, og samarbeidet i virkemiddelapparatet er videreutviklet etter dette. I 2021 forelå det en felles administrativ innstilling, men vedtakene ble gjort parallelt av hver enkelt aktør sitt styre. Etter dialog med oppdragsgiver og basert på erfaringene fra 2021 vil årets bevilgning foretas samtidig av et felles styreutvalg som er gitt mandat til å fatte beslutninger på vegne av de respektive organisasjonene. Det felles styreutvalget vil bestå av to habile styremedlemmer fra hvert av styrene til Siva, Innovasjon Norge og Forskningsrådet.

Det er sannsynlig at flere av styremedlemmene i de tre styrene vil være inhabile. Habilitetsvurdering er derfor sentralt for å sette sammen det felles styreutvalget. Det er administrasjonene i Siva og Innovasjon Norge som er bemyndiget til å avslå søknader. For å følge behandlingsprosedyren for Forskningsrådet, vil de utpekte styremedlemmene fra Forskningsrådet avslå de samme søknadene.

Hvorfor saken fremmes til vedtak på dette møtet

For å kunne slutføre søknadsbehandlingen må det etableres en prosedyre for vedtak og avslag og det må oppnevnes habile medlemmer til det felles styreutvalget fra Forskningsrådet.

Hovedpunkter

Inhabilitet i Styret kan håndteres på ulike måter. I forbindelse med SFF-saken, ble administrasjonen bedt av Styrets leder om å be Kunnskapsdepartementet om å oppnevne et bevilgningsutvalg som kunne fatte bevilgningstiltak. Det foreslås at saken håndteres på samme måte som den som ble brukt i forbindelse med behandlingen av SFF-saken jfr. Styrets behandling av sak S 73/22 (30.8.2022).

Forslag til vedtak

Styret delegerer sitt ansvar for å tilrettelegge behandlingen av søknadene til Grønn plattform og oppnevne medlemmer til det felles styreutvalg med SIVA og Innovasjon Norge til administrerende direktør.